

Българска

Издание
на Съюза
на лесо̀в̀дите
в България

ГОРА

ISSN 1312-7055

Общо събрание
на СЛБ

Брой 2 (26), год. VI, май 2010 г., София 1303, ул. "Антим I" №17

www.bulgarian-foresters.info

e-mail: bggora@abv.bg

85 години Седмица на гората

Гората утре - наша грижа днес

Това бе мотото на тазгодишната Седмица на гората, която отбеляза 85 години от първия Празник на залесяването в България.

Националното честване се проведе в Пловдив. На пресконференцията журналистите бяха запознати от д-р инж. Любчо Тричков - началник на отдел в ИАГ, с цялостното състояние на горския сектор и извършеното през м.г. в областта на стопанисването, ползването, охраната, лесозащитата, ловното стопанство и международната дейност.

Общата площ на горския фонд в България към 31.12.2009 г. е 4 130 896 ха - 36 % от територията на страната. От тях 2 891 906 ха (70.0 %) са държавна собственост, 500 754 ха (12.12 %) - общинска, и 450 632 ха (10.9 %) - собственост на частни физически или юридически лица. Общата залесена площ е 3 749 129 ха, или 90.7 %.

Председателят на Съюза на лесо̀в̀дите доц. д-р Иван Палигоров връчва Почетния знак на Съюза на инж. Иван Павлов - директор на ДГС - Харманли, носител на званието "За цялостен лесо̀в̀дски принос"

Има тенденция на увеличаване на залесената площ на страната, в т.ч. на иглолистните гори - с 4157 ха, през 2009 година. То се дължи на причисляването към горския фонд на залесени и самозалесили се насаждения върху бивши земеделски земи. Общият запас на горите в

България възлиза на 591 млн. куб. м стояща дървесина, средният запас на 1 ха е 159 куб. м, средният годишен прираст на 1 ха - 4 куб. м, общият годишен прираст - 14 119 млн. куб. м, а средната възраст на горите е 51 години. По лесо̀устройствените проекти от горите на България трябва да се отсекаят 8.143 млн. куб. м дървесина. От всички видове по собственост гори са отсечени 5.460 млн. куб. м, като от държавния горски фонд при предвидени 5 979 483 са добити 3 970 088 куб. метра.

Въпреки кризата в пазара на дървесина държавната система на горите е дала за 2009 г. 112 390 947 лв. приходи, при планирани 113 000 000 лева. В същото време е изразходвала 70 787 291 лв., при разчетени 102 052 883 лева.

"С новия Закон за горите ще се създаде силен независим горски инспекторат" - заяви на

На стр.2

Носителите на званието "Лесо̀в̀д на годината" за 2009 г. (отляво надясно): инж. Михаил Михайлов, инж. Марьо Марков, инж. Мико Павлов и инж. Пламен Поюков

Председателят на Регионалното дружество на лесо̀в̀дите в Пловдив инж. Никола Каварджиков произнася слово за живота и дейността на Петър Манджуков

Нов паметен
знак

На 7 април в местността Паниците край Ка̀лофер бе открит паметник на Петър Манджуков, първият ученик и продължител на делото на Феликс Вожли. С това символично бе отбелязана 105-годишнината от организираната борба с ерозията в България. Инициативата за поставянето на подобни паметни знаци бе подета преди три години от Съюза на лесо̀в̀дите в България. Целта е българската общественост да научава кой, кога и как е създавал нови гори и лесо̀паркове, укротявал порои, отдавал живота си в името на опазването на гората. Регионалният съвет на Съюза в РДГ - Пловдив, с председател инж. Никола Каварджиков, при пълното съдействие на ръководството на дирекцията и перфектното изпълнение от страна на ДГС - Карлово, с директор инж. Мико Павлов, постави на видно място образа на този наш изявен лесо̀в̀д и колоритен българин.

50 години
Лесозащитна
станция - Варна

Лесозащитната станция във Варна е създадена на 1 март 1960 г. по решение на тогавашното Министерство на горите и горската промишленост. Това решение е продиктувано от необходимостта да се подобри защитата на горите и горските култури от насекомни вредители, гъбни болести и други. Общият горски фонд, върху който ЛЗС - Варна, извършва своята специфична дейност, е 1 039 185 хектара. Това са Регионалните дирек-

ции по горите, заемащи източната част на страната - Бургас, Варна, Русе, Сливен и Шумен.

В климатично отношение районът на Лесозащитната станция попада под въздействието на три климатични зони: континентално-средиземноморската, умерено-континенталната и преходно-континенталната. По-важните райони са Северното черноморско крайбрежие, Южна Добруджа, Лудогорието,

На стр.8

Гората утре ...

От стр. 1

пресконференцията министърът на земеделието и храните д-р Мирослав Найденов. Инспекторатът ще има много големи правомощия и ще бъде на пряко подчинение на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите. С промените се цели да се пресече незаконният добив на дървесина. “Незаконният добив е най-големият бич след заменките и застрояването в горите” - обяви министър Найденов. Той допълни, че новият закон ще защитава не само горите, но и биоразнообразието.

Зам.-изпълнителният директор инж. Пенчо Дерменджиев разясни защо през 2010 г. ще се залесят само 13 000 дка нови гори. От една страна, това е свързано с ограничаване на разходите, от друга - с необходимостта повече усилия да се влагат в отглеждането на създадените гори. Средната възраст на горите в страната е 51 години, което предполага предвиждането на повече отгледни мероприятия. През 2009 г. са залесени 38 168 декара.

Зам.-министърът на земеделието и храните доц. д-р Георги Костов допълни, че трябва да се използват за залесяване и европейските средства по Програмата за развитие на селските райони. За целта има предвидени над 70 млн. лв. Очаква се през май отново да бъдат отворени горските мерки за набиране на проекти. Общо по Програмата са подадени 61 проекта в горските мерки, от които по 33 има вече подписани договори на стойност 3.5 млн. лева.

По време на пресконференцията бяха представени и резултатите за 2009 г. по линия на организирания ловен туризъм. Ловували са 5092-ма ловци, а общият обем приходи на държавните ловни стопанства е над 2 600 000 евро.

Тържеството по случай Седмичата се състоя в зала “България” на Конгресния център на панаира. Министър Найденов поздрави присъстващите ръководители и служители от Изпълнителната агенция по горите и нейните поделения. Поздравителни адреси бяха поднесени от името на Парламентарната комисия по земеделие и гори, Лесотехническият университет, Националното ловно-рибарско сдружение “Съюз на

ловците и риболовците в България”, Сдружението на практикуващите лесовъди и горски предприемачи “Булпрофор”, горските синдикални организации към КНСБ и КТ “Подкрепа”.

Министър Найденов и доц. д-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, връчиха почетните знаци на ведомството и на Съюза, както и грамоти и парични награди на отличените лесовъди и горски стражари.

Званието “Лесовъд на годината” за 2009 г. бе присъдено на инж. Мико Павлов - директор на ДГС - Карлово. Като подгласници бяха наградени инж. Марьо Марков - гл. експерт в РДГ - Стара Загора, инж. Михаил Михайлов - зам.-директор на РДГ - Сливен, и инж. Пламен Поюков - директор на ДЛС “Сатовча”.

Призът “За цялостен лесовъдски принос” получи инж. Иван Павлов - директор на ДГС - Харманли.

В надпреварата за най-добър служител по опазване на горите първото място бе отредено за горския стражар от РДГ - Ловеч, Христо Христов. Втори и трети станяха съответно горските стражари от РДГ - Русе - Милен Петров, и от РДГ - Стара Загора - Веселин Николов.

Наградата за медиен принос към горската тема за втори път през последните няколко години бе дадена на журналистката от в. “Труд” Румяна Пенкова.

Председателят на ФСОГСП инж. Петър Абрашев връчи на инж. Марьо Марков и наградата на федерацията “За активна синдикална дейност и социално партньорство”.

Зам.-министърът доц. Георги Костов даде сертификати за внедрени системи за управление на качеството по стандарт ISO9001:2008 на директорите на ДГС - Селище - инж. Иван Бояджиев, и на ДГС - Гърмен - инж. Велизар Чолаков.

За празничното настроение на присъстващите в залата допринесоха със своя талант и оригиналност детска група “Омайниче”, Димитър Туджаров - Шкумбата и Николина Чакърдъкова, която изправи горските на крака с кръшни хора.

Борис ГОСПОДИНОВ

Министерството на околната среда и горите на Република Турция

През 1839 г. към Министерството на търговията на Република Турция е обособена част “Горско стопанство”. Модерното горско стопанство поставя началото си през 1937 г., с приемането на Закон за горите № 3234.

Общата горска площ на Турция е 21 188 747 ха, или 27 % от територията на страната. Горите 40 % са широколистни, а 60 % - иглолистни.

Горското и ловното стопанство на Република Турция се управляват от Министерството на околната среда и горите. Към министъра е обособена длъжност началник на кабинет с 4-ма помощници, но не съществува длъжност заместник-министър. Структурата на Министерството на околната среда и горите е изградена от отделни звена: основни обслужващи звена; консултантски и управляващи звена; мощни обслужващи звена; регионални структури; самостоятелни организации, причислени към министер-

ството.

Основните обслужващи звена са структурирани от **8 дирекции**, като 3 от тях са свързани с управление на част от дейностите по горско и ловно стопанство. Всяка от дирекциите се ръководи от генерален директор с трима заместници.

● **Главна Дирекция “Залесяване и борба с ерозията”**

Тази дирекция е изградена от **5 отдела**: “Планиране”, “Залесяване”, “Борба с ерозията”, “Залесяване на частни земи и проекти”, “Семесъбиране и горски разсадници”.

Към дирекцията има и клон на Дирекцията по финанси на министерството.

Основните задължения на дирекцията са насочени към залесяване на непродуктивните земи от горския фонд, борба с ерозията, подобряване на общото състояние на горите съгласно действащите планове и проекти, рекултивация на нарушени терени и включването

им в горския фонд, производство, внос-износ на посевен и посадъчен материал, подпомагане на частни физически и юридически лица и държавни органи и организации при създаването на нови гори.

● **Главна дирекция “Гори и развитие на селските райони”**

Към тази дирекция са обособени **4 отдела**: “Кооперации”, “Индивидуални заеми”, “Планиране”, “Маркетинг и селски райони”.

Към дирекцията също има клон на Дирекцията по финансови въпроси на министерството.

Основните задължения на тази главна дирекция са насочени към подобряване на икономическото състояние на населението от селските райони, с разнообразяване на ползите от горите при многофункционалното и природосъобразното им стопанисване. Тази дирекция подпомага населението в селските райони чрез кредити

На стр. 6

Поглед в миналото

Създаване на нови гори в България

Утвърдената от десетилетия традиция първата седмица на април да се посвещава на българската гора е постижение на лесовъдската колегия с общонационално и международно значение.

Седмичата на гората не е само повод за тържество, но и момент за равностметка на извършеното и отправна точка за решаването на проблемите през следващите години. Лесовъдската колегия провежда редица горскостопански мероприятия за увеличаване на дървопроизводствените и другите жизненоважни функции, необходими за общия просперитет на страната ни. Най-открояваща се е грижата за опазване и увеличаване на площта, заета от горска растителност, за да се поддържа оптималната лесистост на територията на страната.

Водната ерозия най-бързо и безвъзвратно оказва отрицателно влияние не само върху незаетите от гора горски територии, но и нанася огромни щети върху земите на селскостопанския фонд.

България, описвана в по-далечното минало като територия на обширни и непроходими гъсти гори, в началото на миналия век, вследствие на недалновидната човешка дейност, продиктувана от различни причини и фактори, е била обезлесена на огромни територии и водната ерозия показала своята опустошителна дейност. Засегнати били населени места, което довежда да принудително изселване. Но бързо е осъзната необходимостта от мерки за овладяване на ерозията, разризила се на обширни територии, предимно в предпланинските райони на страната. Потърсена е помощта на специалисти от други страни, с опит в това отношение. Така през април 1905 г. пристига първият специалист от Франция - Феликс Вожли, който оглавява създаденото Бюро за укрепване на пороите и залесяване в Казанлък, с което се слага началото на организираната борба с ерозията. В продължение на 6 години всеотдайно и висококвалифицирана дейност Феликс Вожли и неговите сътрудници овладяват ерозионните процеси в над 1200 дка територии в Казанлъшкия район чрез построяване на необходимите техникукрепителни съоръжения, залесяване в пороите и прилежащите им територии.

Вожли посещава и други райони на страната и дава препоръки за откриване на нови бюра за борба с ерозията. Слага началото на създаването на горски разсадници за производство на фиданки за залесяванията. Полага грижи за обучение и подготовка на специалисти. Постепенно се изграждат необходимите организационни структури, а резултатите от тяхната дейност, макар и недостатъчни, са видими и общественопризнати. Не спира увеличаването на броя и площта на строгите охранителни периметри, обхващащи най-уязвимите места от ерозията на територията на цялата страна, и активното провеждане на необходимите укрепителни и залесителни мероприятия. Издига се авторитетът на горската служба. Умножава се броят на специалистите на различните нива - изпълнителски, средни специалисти и такива с висше образование.

Въпреки мерките за овладяване на ерозията и създаването на нови гори продължават посегателствата върху най-добрите участъци от българската гора с цел извличане на печалби от изсечената дървесина, изкореняват се гори за разширяване на земеделски площи, разширяват се съществуващи или се обособяват нови пасища за сметка на гората.

Истинска и повсеместна грижа за гората и спиране на мащабните посегателства върху нея настъпва през втората половина на миналия век - период, оценяван от едни политици като твърде негативен отрязък от историята на България, а от други щедро хвален

като позитивен. Но нека този спор оставим на политиките. За българската гора положителни се оказаха следните два фактора:

- одържавяването на горите през 1948 г., което даде възможност на специалистите за провеждане на единни горскостопански мероприятия върху цялата горска територия;

- коопериране на селското стопанство в планинските и полупланинските райони, което доведе до миграция на населението от тези райони и изоставените земеделски земи бързо преминаха в категорията “пустеещи земи” и бяха предложени за включване в горския фонд за залесяване.

Това даде възможност за разгръщане на широкомащабна залесителна дейност и бързо увеличаване на площта на горския фонд. Възвърна се значителна част от територията на унищожените в миналото гори. Тези широкообхватни залесявания се провеждаха на основата на научни изследвания. Научните деятели от Висшия лесотехнически институт и Института за гората предлагали нови разработки и открития в областта на селекцията, семенното производство и производството на фиданки, схеми за залесяване, механизирани на процесите в разсадниците и подготовката на терените за залесяване. Горските разсадници бяха районириани, оптимизирани и специализирани, за да се доближат възможно най-точно до условията, при които ще бъдат поставени фиданките след залесяването. За двадесет години обликът на цялата страна беше променен, а някои райони напълно преобразени. Страната ни се нареди на едно от първите места по залесяване на глава от населението. Учени от различни страни проявиха интерес към мащабите и принципите на създаването на нови гори и високо оценяваха вещината и професионализма на лесовъдите в България. Страната ни се превърна в атрактивна дестинация за международен туризъм благодарение на преобразената до неузнаваемост природа, с ландшафтните залесявания край жп линии, магистрали, населени места и територии за атрактивен отдих.

Това, което лесовъдите не смогнаха да свършат поради недостиг на време, финансови средства или съпротива, го довърши гората със своята неограничена възможност за възпроизводство. По този начин огромни територии се самозалесиха и всяка година се отчиташе увеличаване на горската площ.

Възпроизводството на гората днес до известна степен компенсира съвсем недостатъчната дейност на лесовъдската колегия по създаването на нови гори. За съжаление демократичните промени в обществения живот на страната се отразиха недотам добре на гората. Развихриха се посегателствата върху нея. Разрушена бе стройната организационна структура. Гората бе лишена от изградени специалисти лесовъди. Забравени или пренебрегнати бяха утвърдени правила за управление и развитие на горския сектор. Липсата на финансови средства ограничи научната работа. Грижата към гората намалела и тя започна да вехне, съхне и да се изпепелява.

Честата смяна на горската политика обаче казано се отразява зле на гората като биологична формация, която расте и се развива в продължителен период от време. Разработват се програми за внедряване на добри европейски практики, които не отчитат нашия положителен опит. Много от тези разработки няма да допринесат съществено за просперитета на нашия горски сектор. Всички досега идваха с обещания да дадат нещо от себе си за българската гора, но когато си отиваха, излизаше, че нещо се взема от нея.

Инж. Александър АРСОВ

Номинирани за приза “Лесовъд на годината 2009”

И тази година регионалните дирекции по горите, държавните горски и ловни стопанства и дружествата на Съюза на лесовъдите в България участваха в номинирането на носители на приза “Лесовъд на годината” и “За цялостен принос в лесовъдската практика”, като направиха своите предложения до централната комисия при ИАГ и СЛБ. Регионалните комисии направиха следните предложения:

РДГ - Благоевград - инж. Пламен Поюков - директор на ДЛС “Сатовча”.

РДГ - Бургас - инж. Горю Горю - директор на ДГС - Ново Паничарево - и “За цялостен лесовъдски принос”.

РДГ - Велико Търново - инж. Тодор Бонев - зам.-директор на РДГ - Велико Търново.

РДГ - Кърджали - инж. Иван Павлов - директор на ДГС - Харманли - “За цялостен лесовъдски принос”.

РДГ - Кюстендил - инж. Кирил Иванов - гл. експерт в РДГ - Кюстендил - “Лесовъд на годината”, а инж. Славчо Димитров - зам.-директор на ДГС - Радомир - “За цялостен лесовъдски принос”.

РДГ - Ловеч - инж. Полина Митова - зам.-директор

на РДГ - Ловеч, инж. Марияна Терзиева - зам.-директор на ДГС - Борима, инж. Надя Иванова - експерт в РДГ - Ловеч.

РДГ - Пазарджик - инж. Георги Серафимов - директор на ДЛС “Беглика”, техник-лесовъд Ангел Бързаков - горски надзирател в ДГС - Пазарджик, техник-лесовъд Васил Белев - ст. лесничей в ДЛС “Ракитово” - “За цялостен лесовъдски принос”.

РДГ - Пловдив - инж. Мико Павлов - директор на ДГС - Карлово, техник-лесовъд Радко Арнаудов - подвижна горска охрана, техник-лесовъд Красимир Кисъев - завеждащ разсадник - “За цялостен лесовъдски принос”.

РДГ - Русе - техник-лесовъд Милчо Жеков - горски надзирател в ДГС - Разград - и “За цялостен лесовъдски принос”.

РДГ - Сливен - инж. Михаил Михайлов - зам.-директор на РДГ - Сливен.

ЛЗС - София - ст.н.с. Янчо Найденов - директор - “За цялостен лесовъдски принос”.

РДГ - Стара Загора - инж. Марьо Марков - гл. експерт в РДГ - Стара Загора.

Лесовъди на годината

Инж. Мико Павлов - носител на приза “Лесовъд на годината 2009”

Роден е на 2 май 1957 г. в с. Телиш, Плевенски окръг.

Завършва средно образование в Карлово, а висше - във ВЛТИ - София, специалност “Горско стопанство” през 1983 година.

Започва работа като началник на горскостопански участък. От 1989 до 1994 г. е зам.-директор на Горско стопанство - Клисурса, след което до 1996 г. е гл. инженер в Държавно лесничейство - Хисар, а след това и негов директор. През 1997 г. става гл. инженер и началник-сектор на “Старосел” - поделение на Горскотърговската фирма “Карлово лес” - Карлово. От август 2000 г. е директор на ДГС - Карлово.

Инж. Мико Павлов работи всеотдайно за издигане на нивото на горскостопанската дейност в района на ДГС - Карлово, за опазване и правилно стопанисване на горите, както и за ефективността на ловностопанската дейност в стопанството. Той има определен принос за съхраняване на ценните букови гори в района. Участва активно в създаването на Апостолювата гора. Под негово ръководство е залесен голяма част от масива и е съхранен този уникален паметник на българската история.

Инж. Иван Павлов - носител на приза “За цялостен лесовъдски принос”

Роден е на 23 юни 1948 г. в Любимец, област Хасково.

Основното си образование получава в с. Белица, след което през 1963 г. постъпва в Горския техникум “Христо Ботев” - Велинград.

През 1968 г. започва работа като помощник-лесничей в Горско стопанство - Свиленград.

Завършва ВЛТИ, специалност “Горско стопанство” през 1975 година.

Продължава работа като зам.-директор на ДГС - Свиленград, а от декември 1982 г. е директор на Държавно горско стопанство - Харманли.

Инж. Иван Павлов е изтъкнат лесовъд и дългогодишен изявен ръководител в горското стопанство. Допринесъл е за създаването на много нови гори, опазването и подобряването на състоянието на горите в района на Харманлийското горско стопанство.

Подгласници на “Лесовъд на годината 2009”

Инж. Михаил Михайлов

Роден е на 18 март 1956 г. в с. Устрем, Хасковска област.

Средно образование завършва в ТЕТ “Мария Кюри” - Сливен, а висше във ВЛТИ - София, специалност “Горско стопанство” през 1983 г. Същата година започва работа като технолог по дърводобива в ДГС - Стара река. През 1991 г. е назначен като експерт по стопанисване

на горите в РДГ - Сливен, а през 1995 г. става зам.-директор на РДГ - Сливен.

Професионализмът и всеотдайността в работата му като лесовъд и ръководител са доказали, че инж. Михайлов е намерил своето призвание. Добре подготвен специалист, с вещото си ръководство допринася за възобновяването и стопанисването на горите в региона.

Инж. Марьо Марков

Роден е на 20 май 1950 г. в Стара Загора.

Средното си образование получава в Стара Загора, а висше - във ВЛТИ - София, специалност “Горско стопанство” през 1976 година.

Започва работа като началник на ГТУ в ДГС - Чирпан. Под негово ръководство са залесени стотици декари нови гори в района на стопанството.

Две години работи като проучвател в Научно-изследователски сектор към Висшия лесотехнически институт и две години като проектант в “Агрореспект”. Една година работи като зам.-директор на ДГС - Мъглиж, след което преминава на работа в РДГ - Стара Загора, където работи и понастоящем като гл. експерт по ползване на дървесината.

Трудовата дейност на инж. Марков се характеризира с безкористна и всеотдайна работа по проблемите на горскостопанския отрасъл. Освен богати знания и практически опит като специалист в горското стопанство той притежава безспорни организаторски качества.

Инж. Марков е активен член на Съюза на лесовъдите в България.

Инж. Пламен Поюков

Роден е на 15 ноември 1965 г. в с. Кочан.

Висше образование, специалност “Екология”, получава в Благоевградския университет, а през 1999 г. завършва и Лесотехнически университет.

Работи в системата на горите от 1991 г. отначало като началник-цех, по-късно като старши лесничей, зам.-директор и от 2006 г. като директор на Държавно ловно стопанство “Дикчан” - с. Сатовча, Благоевградска област.

Като директор на ДЛС “Дикчан” инж. Поюков притежава много добри управленчески умения. Ръководи успешно ловностопанската дейност и активно участва при решаване на проблемите, свързани с горите и тяхното управление при провеждане на реформата в горите.

Участва в промените и новостите в горския сектор, за което свидетелства успешното сертифициране на стопанството.

Притежава високи морални качества и авторитет сред колектива и обществеността. Ежегодно приема ученици и студенти, като ги запознава с природните забележителности, извършените залесявания и ловното стопанство в района на ДЛС “Дикчан”.

Активно участва в дейността на Съюза на лесовъдите в България.

Екология

Залесителното дело около Велико Търново

Началото на залесителното дело в България се поставя още в края на XIX век. Първите инициатори за залесяване са любители на природата - български общественици и учители. Наред с многократно известията за залесявания край Княжево, Кюстендил и Стара Загора са и създадените горски култури от черен и бял бор около Велико Търново. Голямата близост на тези култури до града показва, че те са били създадени за озеленяване на околностите. През 1890 г. Търновският окръжен управител съобщава, че във Велико Търново са устроени две пепиниери (разсадни градини), едната от които от Търновското градско общинско управление и другата от тогавашния горския инспектор Кирил Николов. В излизащото по това време лесовъдско списание “Лесовъдска сбирка” от 1902 г. е отбелязано, че Великотърновското лесничейство усърдно е работило по създаването на борови култури по голите хълмове над града и че посадените повече от 20 хиляди борчета виреят отлично и окичват бариерите, които от незапомнени времена са опустошени и измити от поройните води. Произходът на посевните и

посадъчни материали е бил доста разнообразен. За залесяване са използвани само двегодишни фиданки от района на Кюстендил. Освен това са били събирани и борови семена за нуждите на горския разсадник “Болярка”, устроен от държавата още през 1898 г. Създадените тогава горски култури безпокоели много местните овчари. Те заплащали на малки момчета по 20 стотинки на дръвче, за да повдигнат засажените наскоро фиданки и по такъв начин те да изсъхнат. Но наред с това местни жители и войници извършвали поливане от близката рекичка. Войниците не само охранявали залесените фиданки, но и подменяли изсъхналите.

Историческите данни показват, че за начало на организираните залесявания около Велико Търново може да се приеме 1890 г. Досега около Велико Търново са създадени над 12 000 дка горски култури, по-голямата част от които през периода 1955-1975 г. Днешните култури са резултат от усърдно извършена целенасочена дейност на лесовъдите от горските стопанства във Велико Търново и Горна Оряховица, с активната

помощ и доброволния труд на местното население, войници и ученици. През 1981 г. бе определена територия от над 36 хил. дка за национален дендрариум с цел създаване на богато видово разнообразие от дървесна и храстова растителност. За кратко време са извършени залесявания върху повече от 800 дка с участието на над 100 вида растения.

По известни и обясними сега причини общият обем на залесяването, в т.ч. и около Велико Търново, намаля или почти липсва. Особено важно е днес обаче да продължи създаването на нови гори, особено на каменливите и опоросени терени в района, като се използват средства по различни наши и европейски програми. Необходимо е провеждането и на редица горскостопански мероприятия за подобряване на състоянието на горите около града, за да се съхранят горските насаждения и култури, плод на дългогодишните усилия на лесовъдите и толкова много хора, вложили част от себе си за подобряване на природната среда в района на старопрестолния ни град.

Инж. Иван ГУНЧЕВ

Международни инициативи за опазване на горите и биоразнообразието

Международната дейност по природозащита и опазване на биологичното разнообразие е многостранна и разнообразна, а това е създавало благоприятни възможности и за активизиране на тези дейности у нас. Както се знае, основните цели на Конвенцията за биологичното разнообразие, приета в Рио де Жанейро през 1992 г., са насочени към опазване на биологичното разнообразие и устойчивото ползване на неговите компоненти и равнопоставено разпределение.

Много важна европейска инициатива, която е свързана със сътрудничество в областта на опазването на биоразнообразието и устойчивото управление на горите, е Министърската конференция по опазване на горите в Европа. Горите са в центъра на вниманието на преобладаващата част от приетите общо седемнадесет резолюции на тези конференции, проведени в различни страни на континента за периода 1990-2003 година. Поставени са били за обсъждане въпроси като: съхраняване на горските генетични ресурси; общи насоки за устойчиво управление на горите в Европа и опазване на биологичното им разнообразие; икономически, социални и културни измерения и установяване на критерии за устойчиво горско стопанство в Европа; промените в климата и необходимостта от разработване на адаптивни лесовъдски системи и режими за гарантиране на устойчиво развитие на горските екосистеми на ниво горски насаждения; хора, гори и горско стопанство - усъвършенстване на социално-икономическите аспекти на устойчивото управление на горите; европейска мрежа за изследване на горските екосистеми и други.

Съвременните гори са подложени на активно стопанско въздействие и има тенденции за нарушаване на природното равновесие в глобален мащаб, включително и у нас. Както посочват Рафаилов, Йовков и Коларов

(1995), на конференция през 1993 г. е прието под устойчиво управление да се разбира “управление и използване на горските земи по начин и степен, поддържащи тяхното биоразнообразие, продуктивност, възобновителен капацитет и жизнестойкост, и с техния потенциал да изпълняват сега и в бъдеще съответните екологични, икономически и социални функции на местно, национално и глобално ниво, без това да причинява повреди на други екосистеми”.

Въведени са шест критерия на Европа за оценка на горите и стопанската дейност, които са свързани с устойчивото им развитие и управление. Те са отразени както следва: поддържане и увеличаване (в подходяща степен) на горските ресурси и техния принос за глобалния кръговрат на въглерода; поддържане на здравословното състояние и жизнестойкостта на горските екосистеми; поддържане и повишаване на продуктивните функции на горите (дървесни и недървесни); поддържане, запазване и разширяване на биологичното разнообразие на горските екологични системи; поддържане и подобряване на защитните функции при стопанисване на горите (главно почвата и водата); поддържане на социално-икономическите функции на горите.

Горите и горските ресурси се определят като източници възобновими ресурси. С горските екосистеми са свързани основни въпроси по опазването на биологичното разнообразие.

Горите са решаващ фактор за намаляване на влиянието на неблагоприятни атмосферни въздействия. Изучаването на взаимовръзките между компонентите на горската екосистема, тяхното разкриване и анализиране са основа за избор на начини за регулиране на качествата на околната среда.

Ст.н.с. Надежда СТОЯНОВА

Денят на преклонение

“Традиция става всяка година в началото на Седмицата на гората да отдаваме почит към всички лесовъди от различните краища на страната, които са посветили живота си на горското дело, а някои от тях са го загубили в името на опазването и умножаването на българската гора. В летописите достойно място са заели не само първите радатели, поставили началото на горското дело у нас, но и много изяви дейци на лесовъдската наука и горскостопанска практика, допринесли през годините за съхраняване и умножаване на зеленото богатство на България.” С тези думи

председателят на Съюза на лесовъдите доц. д-р Иван Палигоров се обърна на 1 април към лесовъдите, горските служители и студентите, дошли в парковото пространство на Лесотехническия университет да отбележат Деня на преклонение пред мемориала на лесовъдите, отдали живота си за българската гора.

Венец от името на Изпълнителната агенция по горите поднесоха зам.-министърът на земеделието и храните доц. д-р Георги Костов и главният секретар на Агенцията инж. Валентина Маринова. Венци и цветя поднесоха служителите от Регионалната дирекция по горите в София, от ИАГ, Лесозащитната и Семеконтролната станция в София, преподаватели и студенти от ЛТУ, ветерани от Софийското дружество на лесовъдите ветерани в София.

Доц. Палигоров отбеляза и приноса на директора на ДГС - Свиленград, инж. Петър Неделков за издирването и възстановяването през отминалата година на паметта и саможертвата на лесовъда Кънчо Колев и горския стражар Андрея Петров, жестоко убити от браконieri в началото на миналия век и потънали в забвение. Днес техните имена бяха вписани в списъка на десетките лесовъди и горски служители, заплатили с живота си всеотдайността си в служба на гората.

Карлово

На 7 април в Младежкия център на Карлово бе представена богата изложба на детски рисунки. Всяка година учениците и децата от училищата и детските градини на града участват в организирания от Горското стопанство и Общината конкурс за детско творчество. Тази година, заради домакинството на града на част от националната програма за Сед-

Част от изложбата на детски рисунки

мицата, стените на залата бяха буквално покрити с пъстроцветни рисунки и декорирани платна, а витрините - с фигури, изработени от детското въображение. На екран се прожекти-

Участници в тържествата за Седмицата на гората в Карлово

раше филм за горите и дейността на лесовъдите от този край. Възпитаници от детски градини изпяха песни, речитираха стихове, изиграха хора. Наградите допълниха празничната атмосфера. Разбира се, бяха залесени и дървета пред Младежкия център. От Веллингград бяха дошли да посадят дръвче в Апостоловата гора край Карлово група ветерани лесовъди, които чрез инж. Георги Овчаров поднесоха на инж. Мико Павлов паметен знак за благородното дело, което той наследява и продължава от своя предшественик инж. Георги Банков, създал гората на Апостола.

Перник

Под надслов “Хубава си, моя горо” на 8 април в Регионалния исторически музей в Перник премина честването на Седмицата на гората. То се проведе под патронажа на областния управител Иво Петров, а в организирането на празника освен музея, участваха ДГС - Радомир, Народно читалище “Елин Пелин” и редакцията на сп. “Гора”.

Изложбата включваше уникални фотографии от дейността на

Част от изложбата

Момент от залесяването пред музея

На снимката (отляво надясно): Иво Петров, инж. Веселин Владов, Симеон Мильов, инж. Стойчо Бялков и директорът на РДГ - Кюстендил, инж. Петър Савев

стопанството в миналото и сега, фотографии от борбата с ерозията в България, посветена на 105 г. от нейното начало през 1905 г., ловни трофеи, инструменти за работа в гората, както и прекрасни картини, направени с хербарии на растения върху рециклирана хартия от учениците на Пернишката техническа гимназия “Мария Кюри”.

От името на Изпълнителната агенция по горите инж. Стойчо Бялков, директор на Дирекция “Гори” поднесе поздравителен адрес на директора на Регионалния музей Симеон Мильов.

Директорът на ДГС - Радомир, инж. Веселин Владов запозна пернишката общественост с дейността на стопанството. През 2011 г. се навършват 110 г. от основаването му и постигнатото за този период е с огромно значение не само за региона, а и за националния и световния лесовъдски опит.

Главният редактор на сп. “Гора” инж. Борис Господинов подари на градската библиотека от името на ИАГ комплект издания на Агенцията, свързани с историята на горското стопанство.

Както повелява традицията, в пространството пред музея бяха залесени фиданки.

Б

Берковица

На 8 април на площад “Йордан Радичков” в Берковица се събраха много гости, за да уважат празника на лесовъдите. В тържеството взеха участие министърът на земеделието и храните доц. Георги Костов, председателят на СЛБ доц. Иван Палигоров, членовете на Комисията по земеделие и гори в Народното събрание Димитър Аврамов и инж. Любомир Иванов, кметът на Берковица инж. Милчо Доцов, зам.-областните управители на Монтана и Враца.

Празникът започна с молебен за българската гора и работещите в системата на горите, отслужен от Негово Високопреосвещенство Видинският митрополит Дометиан. В думите си за поздрав той нарече лесовъдите “стражи на най-голямото наше богатство, на нашите лесовете и планини”. Поздрав към лесовъдите от региона отправиха инж. Ваня Каменова - директор на РДГ - Берковица, и инж. Милчо Доцов - кмет на община Берковица.

С приза “Лесовъд на 2009 г.” беше удостоена инж. Корнелия Цурина - директор на ДГС - Чупрене, а нейни подгласници са Лозан Славков - ст. лесничей в ДГС - Видин, и инж. Диана Иванова - лесничей в ДГС - Монтана. Грамоти и парични награди им бяха връчени от доц. Г. Костов. Почетния знак на СЛБ инж. Цурина получи от председателя на Съюза доц. Иван Палигоров.

По случай празника бе проведен празничен турнир, който включваше състезания по тенис на маса, шах и футбол на малки вратички с участието на отбори от ДГС, ДЛС “Миджур”, УОГС “Петрохан” и Лесотехническата професионална гимназия в Берковица. Инж. Ваня Каменова награди класираните се отбори с купи, медали и парични награди. Тържеството приключи с музикална програма, изнесена от ученическия състав при Лесотехническата професионална гимназия. Гостите на тържеството и лесовъди извършиха залесяване в близост до сградата на Регионалната дирекция по горите.

Инж. Иван ГЕОРГИЕВ

Лесовъдите ветерани се срещнаха във Велико Търново

За 11-и пореден път лесовъдите ветерани, работили на територията на Регионалната дирекция по горите, се срещнаха във Велико Търново. На тяхната среща присъстваха доц. д-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, инж. Николай Николов - директор на РДГ, неговите заместници, горски експерти. Доц. Палигоров поздрави лесовъдите по повод 130-го-

“Природа, лов, риболов” - за 16-и път

От 24 до 28 март в палата № 3 на Международния пловдивски панаир се проведе традиционното изложение “Природа, лов, риболов”. Неговото 16-о издание започна с пресконференцията, в която взеха участие доц. Георги Костов - зам.-министър на земеделието и храните, инж. Валентина Маринова - главен секретар на Изпълнителната агенция по горите, Иван Соколов - главен директор, и Богомил Бонев - изпълнителен директор на панаира, Иван Петков - председател на Националното ловно-рибарско сдружение “Съюз на ловците и риболовците в България”.

Изпълнителната агенция по горите представи интересна и атрактивна експозиция с участието на всичките 38 държавни ловни стопанства, които показаха пълната гама на възможностите за ловен и риболовен туризъм. Свой щанд имаха дирекциите на природните паркове, както и пет професионални горски гимназии.

Информация за организиран ловен туризъм в страната през 2009 г. изнесе директорът на Дирекция “Лов и опазване на горите и дивеча” в ИАГ инж. Юлиан Русев. Презентация на дейността на НЛРС “Съюз на ловците и риболовците в България” (организацията е съорганизатор на изложението) бе представена от председателя на съюза Иван Петков.

В палата № 3 имаше какво да се види, като освен дейността на Изпълнителната агенция по горите и Националното сдружение “Съюз на ловците и риболовците в

България”, редица търговски щандове на известни марки предлагат разнообразни стоки за ловния и риболовния спорт и хоби. ДЛС “Витиня” всеки ден провеждаше демонстрации с горска техника - въжана линия “Валентини”, трактор с прикачен инвентар, а ДГС - Карлово, показва работата на корабелачна машина POSHN. Пред палатата ДГС - Пловдив,

имаше площ за представяне на произведените в разсадниците на стопанството фиданки за озеленяване от 22 дървесни вида, към които имаше голям интерес от посетители и фирмени представители.

Освен щандовете, представящи дейността им, три горски гимназии - от Велинград, Тетевен и Банско, излъчиха три отбора за състезания по залесяване, прецизно рязане с бензиномоторен

трион, стрелба и риболов. изложението в новите си красиви униформи. Изпълнителната агенция

стрелковия комплекс “40-те извора” край Асеновград, бе проведено традиционното състезание по стрелба с гладкоцевно оръжие в дисциплината “скийт”. На първо място се класира отборът на РДГ - Стара Загора.

Посещението в ловно-стопанския участък “Тъмръш” на ДЛС “Чекерица” бе много интересно и полезно за колегите, занимаващи се с ловно-стопанската дейност.

Хиляди посетители разг-

тев” - Велинград, който пристигна на

по горите бе организатор на кръгла маса “Ловното стопанство на Република България и публично-частното партньорство - анализ и възможни рискове”.

На 27 март на традиционното място - В Ловно-

ледаха изложбата, като по този начин се докоснаха до природните красоти на България и нейната жива украса - дивеча.

Инициативи

Среща с председателя на СЛРБ

На 22 февруари т.г. членовете на Дружеството на ветераните лесовъди от София проведоха своето месечно събрание. Гост бе инж. Иван Петков - председател на Управителния съвет на Националното ловно-рибарско сдружение “Съюз на ловците и риболовците в България”. С голям интерес ветераните изслушаха представената от него информация за пролемите, решавани от НЛРС. Настъпилите промени в обществено-политическия живот на страната доведоха и до големи промени в областта на ловното стопанство. Последният закон за лова, приет през 2000 г., досега е променян 12 пъти и то неведнъж в интерес на ловното стопанство. Въпреки всички трудности Националното сдружение полага усилия за подобряване на състоянието на ловното стопанство в страната, за запазването на българската природа и за увеличаването и обогатяването на дивеча в горите. Изработена е четиригодишна мандатна програма за развитието на ловното стопанство у нас. Отглеждат се и се пускат фазани, кеклици и друг дивеч. В три рибовъдни стопанства се отглеждат и се пуска зарибителен материал. Организиран е внос и разселване на зайци от Румъния и се очаква увеличаване на популацията на този многочислен в миналото вид. Постигнато

дишината от създаването на Районната служба по горите във Велико Търново и 120 години на организираното залесяване, благодарение на което в района на областния център, Горна Оряховица и Лясковец сега има 12 000 дка хубави изкуствени гори, които се развиват много добре. Председателят на СЛБ запозна лесовъдите ветерани с проекта на Закон на горите, който трябва да бъде приет до края на годината.

От 12 април в регионалните дирекции и техните поделения в цялата страна започна обсъждането на промените в законодателството. Предвижда се вместо правилник за прилагането на новия Закон за горите да излязат наредби и от началото на следващата година да започне дългоочакваната реформа в горския сектор. Държавата ще финансира 100 % инвентаризацията на всички гори, част от тяхната защита, включително и от пожари. Промените обаче предвиждат собствениците на горски насаждения да бъдат задължени да планират мероприятията в тях, да се грижат за охраната. Това е много важно, след като в бъдеще държавните горски и ловни стопанства ще се занимават само с държавния горски фонд. Целта на реформата е да има по-малко сътресения в горското стопанство, до най-ниското равнище, увери доц. Иван Палигоров.

Инж. Иван Гунчев - член на Управителния съвет на Съюза на лесовъдите в България и председател на великотърновското дружество на лесовъдите ветерани, постави въпроса за увеличаването на горските насаждения около Велико Търново, за необходимостта от подобряване на състоянието на горите край града. Финансови средства за това могат да дойдат от подходящи наши и европейски програми. Другото предложение е да се определи специално място, където официалните гости на областния център да засаждат дръвчета - практика, която се е наложила в други градове в страната.

Милка ДЕНЕВА

Ветераните лесовъди в Пловдив

Дружеството на лесовъдите ветерани - Пловдив, е учредено на 24 юни 2008 г. Председател на дружеството е д-р инж. Николай Бочев, зам.-председател - инж. Игнат Игнатов, и секретар - инж. Пенка Макавейска.

През 2009 г. са проведени шест събрания на дружеството, като са разгледани различни теми, касаещи промените в Закона за горите, Закона за лова, стопанисването на гори от ДГФ, както и на общински и частни гори, отпадане на

класа за реконструкции и създаване на стопанския клас “келяв габър”, проблеми при голите сечи и при устройството на горите на частни лица, маркиране и контрол при маркирането, ползване в горите от лицензирани фирми, регистрирани в ДАГ, проблеми в залесяването и в лесокултурната дейност и във връзка със създаването на НФ “Българска гора”. На събранията разяснения даваха експертите от РДГ по стопанисване на държавни гори - инж. Ненко Филипов, на недържавни гори - инж. Николай Михалски, експертите по възобновяване - инж. Никола Каварджиков, и по лова - инж.

Цеко Маринов.

С интерес се следеше развитието по Закона за горите и свързаното с това реструктуриране на горското ведомство от държавна в изпълнителна агенция, като бе изразена подкрепа на изпратеното до Народното събрание предложение на централното ръководство на СЛБ за запазване на самостоятелно единно горско ведомство, подчинено на Министерския съвет.

От приетите решения на учредителното събрание останали неизпълнени намеренията за създаване на поделения на Дружеството на лесовъдите ветерани по места в

региона, организиране и участие в регионални и национални съвещания, екскурзии и други. Освен инициативност до голяма степен изпълнението на тези задачи е свързано и с липсата на финансиране.

Предвижда се събиране на информация и издаване на алманах за отбелязване на дейността на лесовъди със заслуги, работили от началото на миналия век на територията на Пловдивски регион и оставили дял в развитието на горското стопанство в този край.

Инж. Пенка
МАКАВЕЙСКА

Горска собственост в някои страни и региони на света и у нас

Многогранната производствена, екологична и социална роля на гората е дала отражение и върху структурата и същността на горската собственост. Докато в селското стопанство частната собственост върху земята доминира, в горското стопанство тя има смесен характер и някои специфични особености.

Площта на горите в някои държави и региони, разпределени по вида на собственост (данни за 2000 г.), са дадени в таблица 1.

на ефективността на стопанската дейност в притежаваната гора. И не на последно място, задълженията и възможностите на държавата да влага сравнително дълготрайни и с по-нисък икономически ефект инвестиции в интерес на цялото общество.

Това е една от причините горската собственост

Таблица 1
Площта и видът на собственост на горите

Държава, регион	площ, хил. ха	държавни, %	обществени, %	всичко държ. и обществени, %	частни, %
1. Европейски съюз (27)	152 108	-	-	41.5	58.5
2. Белгия	667	11.1	32.4	43.5	56.5
3. България	3.914	74.4	14.7	89.1	10.9 2009 г.
4. Чех. република	2.637	64.6	12.1	76.7	23.3
5. Германия	11.076	33.2	19.6	52.8	47.2
6. Гърция	3.601	65.5	12.0	77.5	22.5
7. Унгария	1.907	60.5	-	60.5	39.5
8. Австрия	3.838	15.3	4.3	19.6	80.4
9. Полша	9.059	82.3	0.9	83.2	16.8
10. Румъния	6.366	94.3	0	94.3	5.7
11. Великобритания	2.793	-	-	36.2	63.8
12. Финландия	22.475	32.1	0	32.1	67.9
13. Швеция	27.474	-	-	19.7	80.3
14. Швейцария	1.199	78.7	0	78.7	21.3
16. Турция	10.052	99.9	0	99.9	0.1
17. Европа	149.054	35.3	8.1	43.4	56.6 1991-1997 г.
18. Русия	809.268	100.0	0	100.0	0
19. Канада	310.134	-	-	92.1	7.9
20. САЩ	302.294	-	-	42.4	57.6
21. Япония	23.278	30.1	11.0	41.1	58.9 1995 г.
22. Австралия	16.433	-	-	57.3	42.7 1990-1994 г.

По Global Forest Resources Assessment 2005. Eurostat 2007

Данните показват, че в Европа, Европейския съюз (Е 27), Япония, САЩ и редица други държави съотношението между площта на горите - обществена и частна, е средно 42 към 58%. Най-висок е дялът на частните гори в Австрия и Швеция - над 80 %. Значителен е броят на страните, където доминира обществената собственост на горите: Германия - 52. %, Швейцария - 68 %, Гърция - 77.5 %, Полша - 83.2 %, Хърватия, Австралия и други. Изключително обществена собственост, предимно държавна, са просторните гори на Канада - 92.1 %, и на Русия - 100 на сто.

От таблицата е видно, че обществената собственост по своята същност е предимно държавна - Финландия, Турция и други. Изключение в това отношение прави Швейцария и до известна степен Германия.

Големите разлики в структурата на горската собственост се дължат преди всичко на причини от исторически харктер, както и на специфичните особености на горскостопанското производство. Възпроизводствените процеси в горското стопанство имат преди всичко биологичен характер, където участието на природните сили е доминиращо. Освен дървесината, която е предмет на стопанска дейност и носи доходи за собствениците, се произвеждат и блага от нематериален характер - екологични, природозащитни, рекреационни, които са жизненоважни не толкова за собственика, колкото за държавата, за обществото като цяло. Значението на тези блага с времето непрекъснато расте.

По своята същност *горската собственост винаги и била ограничена*. Първоначално тези ограничения се отнасят до изкореняване (коренезите), после до размера на годишното ползване, а след това - до методите на стопанисване. Съвременните норми за устойчиво развитие на обществото направиха тези многобройни по своя характер ограничения задължителни не само в рамките на отделната държава, но и за цели региони, например "Натура 2000". При тези условия днес обществената, преди всичко държавната форма на собственост на горите, е по-удобна и лесна за управление. По-лесно и по-безболезнено се решават общонационалните екологични, природозащитни и социални проблеми на обществото, проблемите за биологичното разнообразие, за запазване на генофонда и редица други задължителни норми и изисквания. Избягват се сложните форми на компенсация на собствениците при намаляване на ползването и прилаганите сложни лесовъдски методи на стопанисване, а оттам - и

веност, за разлика от индустриалната, да запази своята структура в продължение на един дълъг исторически период. Дори в някои страни се наблюдава тенденция за известно увеличаване на дела на държавната собственост, което е сложен и труден процес. Според Васильев и кол. (1972 г.) през 1963 г. дялът на горите частна собственост в Европа е 53 %, а, както показват данните от таблицата, през 1991-1997 г. той е съответно 56.6 %. Във Великобритания през 1920-1922 г. дялът на частните гори е 96.4 %, а през 2000 г. - 63.8 %. В Германия тези проценти са съответно 48 и 47.2. Сравнителните данни имат относителен характер и могат да се интерпретират повече като тенденции, защото през отделните периоди са възприемани различни критерии за понятието "гора" и "горска площ".

За преимуществата на една или друга форма на собственост е имало спорове. Както съобщава д-р Г. Сираков (1940 г.), в началото на XIX в., когато господства либералната теория на Адам Смит, в някои от германските държавици са започнали големи разпродажби на държавните гори. Държавните управления скоро се убедиха, че това е грешна икономическа стъпка, която скоро е спряна. Настъпва период, през който се провежда политика за утвърждаване на площта на държавните гори. Тази политика намери своето продължение и в началото на 90-те години на XX в., когато Германската демократична република се вля в структурите на Федералната република. Държавните гори там запазиха по законодателен път своята цялост. Частните гори не бяха реституирани, а "продадени" с предимство за бившите собственици и по облекчени цени.

Собствеността на горите в България исторически и юридически е тясно свързана с наследството от турското владичество. Непосредствено след Освобождението имаме три вида собственост - държавна, обществена и частна. Доминира държавната собственост. Краят на XIX и началото на XX в. е период, през който се води остра борба за разширяване на частната собственост, главно за сметка на държавните гори, обременени със сервитутни права. Нови общини предявяват претенции да получат във владение държавни гори. При тази политическа обстановка в приетите закони за горите се предвиждат строги законодателни постановления за запазване на държавните и общинските гори. Те не могат да бъдат продавани, делени и обръщани в частна собственост. Въпреки това през този период настъпват съ-

ществени промени в собствеността на горите. Площта на частните гори се увеличава за сметка на разпределението на някои общински гори между жителите на дадено селище и от продажбата на държавни гори на населението от Чепеларския горски район. Много общини получават във владение държавни гори, а други стават собственици на гори чрез покупко-продажба. Този процес в основни линии приключва докъм края на 20-те години на XX век. През годините на социалистическата икономическа система всички гори над един декар са общонародна, държавна собственост.

В условията на новата политико-икономическа система е приет Закон за реституция на собствеността. Същественото в закона е, че *бившите общински гори (без частна собственост) са държавна собственост и не подлежат на реституция*. По тези причини дялът на общинските гори през 2009 г. значително намалява в сравнение с този от преди 1939 година. Този казус бе интерпретиран различно от съдебните инстанции. В резултат на това молбите и жалбите на редица общини бяха удовлетворени и горите са върнати във владение на съответните общини. Причината за намаляване на площта на частните гори е, че много дребни собственици, особено в равнинната и полупланинска част на страната, по различни, понякога обективни причини, досега не са потърсили своята собственост.

По-големият дял на горите обществена собственост се дължи и на това, че в края на 90-те години на XX в. много изоставени крайселищни нискостъблени горички и изключените от горския фонд, но неизкоренени гори, бяха включени в горския фонд и площта му значително нарасна.

В резултат на това в собствеността на горите в България са настъпили промените, от-

разени в таблица 2.

Таблица 2
Разпределение на собствеността (в процент)

Години	Държавни	Общински	Други обществени	Всичко обществени	Частни
1938-1939 г.	24.6	57.0	1.9	83.5	16.5
2009 г.	74.4	12.1	2.6	89.1	10.9

Структурата на собственост на горите в Република България и доминирането на обществената собственост дават възможност по-успешно да се решават сложните и многообразни проблеми за устойчиво развитие не само на горите, но и на обществото. Необходимо е да се подхожда внимателно към управленски решения, които създават известни предпоставки за приватизиране на обществени гори. Така например арендаторите на ловни участъци, където са съсредоточени и най-ценните гори на държавата, един ден, както собствениците на яйлачни права в миналото, могат да се борят за изкупуване на тези гори. *Затова новото законодателство трябва в максимална степен да ограничи разпродажбата на гори обществена собственост*. Постановленията на Закона от 1904 г., че общинските гори не могат да бъдат продавани, делени и обръщани в частна собственост, звучат актуално и днес, и то за всички гори обществена собственост. Компетентните органи, натоварени с управлението на горите държавна собственост, обаче носят отговорност за изграждане на стройна структура на тяхното управление с оглед постигането на максимална стопанска и екологична ефективност при управлението на тези гори. По този начин ще се отговори достойно и на всякакви политически спекулации. Българските лесовъди могат с чест и достойнство да изпълнят тази задача.

Инж. Христо ВЪЧОВСКИ

Министерството на околната среда и горите на Република Турция

От стр. 2

тиране за различни проекти (социални, икономически, проекти за коопериране). Подпомагат се земеделски производители, фермери, пчелари, а също и проекти, свързани с алтернативни източници на енергия.

● **Главна дирекция "Защитени територии и национални паркове"**

Структурирана е от 4 отдела: "Лов и дивеч", "Паркове и места за отдих", "Национални паркове", "Защитени територии".

Основно задължение на отдел "Лов и дивеч" е да извършва дейностите и процедурите по спазване правилата за лов.

Към тази дирекция функционира 40 национални парка, 30 природни парка, 31 защитени зони, 135 влажни зони и 80 дивечовъдни участъка.

Към **регионалните структури** на Министерството на околната среда и горите са обособени: 81 областни дирекции по околна среда и гори, 10 дирекции за проучвания и изследвания в горите, Дирекция на Историческия национален парк "Полуостров Гелиболу", Институт за проучвания и изследвания в горите.

Самостоятелни организации към Министерството на околната среда и горите са:

те са:

- **Главна дирекция по хидрология**
- **Главна дирекция "Гори"**
- **Главна дирекция по метеорология (отдел "Специализирани служби по околна среда")**

Главна дирекция "Гори" (Национално управление по горите) се ръководи от генерален директор с 5-ма заместници. Като самостоятелно юридическо лице дирекцията притежава сертификат за управление на качеството TSE-EN ISO 9001-2000.

Дирекцията е структурирана от **Контролни и консултантски звена** (Главна управление на инспектората, отдел "Стратегическо развитие", отдел "Правен", отдел "Вътрешен одит"), **Главни обслужващи звена** (отдел "Охрана на горите и опазването им от пожари", "Горска администрация и планиране", "Горско стопанство", "Регистър на земите и собственост", "Ползване от горите и маркетинг", "Капитално строителство и машини и съоръжения"), **Помощни обслужващи звена** (отдел "Професионално обучение", "Човешки ресурси", "Финанси", "Процедури по документация"), **Регионални звена**

(Дирекция "Лесоустройство и фотограметрия", 27 регионални дирекции).

Основните задължения на Главна дирекция "Гори" са:

1. Опазване на горите (защита на горите от всякакви биотични и абиотични повреди; борба с болести и вредители; ефективна борба с горските пожари).
2. Развитие на горското стопанство (стопанисване на горите на природосъобразен принцип; отглеждане; възобновяване на горите).
3. Ползване от горите (прилагане на системен подход при ползването, като се увеличават всички ползи от горите; производство на дървесина за промишлеността и дърва за огрев; производство на други недървесни продукти; установяване и поддържане на зони за отдих и рекреация).

Регионалните дирекции по горите са 27. Към всяка от тях са структурирани различен брой горски стопанства. Като големина, основни функции и задачи горските стопанства в България отговарят по-скоро на горскостопанските участъци към горските стопанства в Република Турция.

Инж. Айнура ИБРАЙМОВА

Любопитно

Растението - биологичен завод

Растителните съобщества са изключително разнообразни и учудващо продуктивни. Дори щом се появи вода под пясъка, се заражда живот - възникват оазисите. Растенията в хидросферата, която заема 71 % от повърхността на земята, са формирали фитобентоса и фитопланктона и са началното звено на хранителната верига. Те играят важна роля в големия кръговрат на веществата в природата и биологичното равновесие на планетата. Зелените растения се нуждаят от вода, въздух, светлина и някои минерални вещества, разтворени във водата. Те превръщат слънчевата енергия в химична енергия на органичните съединения. От дейността на зелените растения зависи до голяма степен животът на земята. Върху сушата те са повече от 500 000 вида. Всички останали организми - повечето от бактериите, всички гъби (над 100 000 вида), животните (над 1 500 000 вида) и човекът са зависими от фотосинтезата. Чрез този неразгадан напълно процес всяка година се изгражда около 400 ми-

лиарда тона органично вещество. Почвените микроорганизми играят благоприятна роля в почвообразователния процес и са показател за почвеното плодородие. Синтезата на сложните органични вещества е свързана с поглъщане на една двумилиардна част от слънчевата енергия, попаднала върху земята, само 1.5 % от която зелените растения превръщат в органична материя.

Възникването на много природни вещества все още не е напълно изяснено. Науката търси тайната на растителната обмяна на веществата в полза на човечеството. По статистически данни повече от 40 % от съвременната фармацевтична промишленост е основана на натурални продукти, получени от над 7000 вида растения. От един растителен вид могат да се приготвят повече от 100 лекарства. Такива са зърнастецът, конският кестен, борове, евкалиптите, а съответният мак участва в повече от 400 композиции. Растението е определено като "растителен завод", източник на ак-

тивни биосъставки, свързани с други субстанции, контролиращи и променящи тяхното действие.

Фитотерапията е лечение с растения - пресни, изсушени или чрез екстрактите, получени от тях. Едно и също растение при различни условия в неговата естествена среда може да влияе различно върху отделните индивиди. Жемотерапията (от лат. *gemma* - пъпка) се базира на използването на пресни пъпки или тъкани от млади растения, коренчета или лико, богати на растителните хормони на растежа и удължаването на клетките. Ароматерапията пък е метод, при който се използват ароматичните етерични масла, съдържащи се в някои растения. Египтяните са познавали боровите масла, но истинското развитие на ароматерапията започва през средновековието. Ароматичните растителни масла се получават чрез дестилация, пресоване и други термични методи. Тези етерични масла са коренно различни от получените по синтетичен път. Растителните масла имат едно много важно общо свойство

- те са антисептични. Етеричните масла най-често се получават от анисон, босилек, копър, евкалипт, лавандула, лайка, лимон, мента, маточина, репей, роза, здравец, розмарин, орех, хвойна и чесън.

Интересът към фитотерапията постоянно нараства в световен мащаб. 73 % от лекарите в САЩ прилагат билколечение, а в Русия, Индия и Китай този процент е още по-висок. Световната здравна организация признава, че четвъртият по степен фактор, оказващ влияние върху смъртността, са фармацевтичните продукти на синтетична основа.

Народната медицина и билколечението имат вековни традиции и се оценяват като едно от най-големите богатства на нашия народ. Днес у нас се създават достатъчно възможности за приложението и разумното използване на огромното богатство от лечебни растения в нашата страна, наред с методите на традиционната медицина.

Д-р инж. Иван
ИВАНОВ

Юбилей

Инж. Георги
МАНГУШЕВ
на 60 години

Инж. Георги Мангушев е роден на 26 март 1950 г. в Петрич, област Благоевград.

Висшето си образование по специалността "Горско стопанство" завършва през 1974 г. във ВЛТИ - София.

В продължение на близо 30 години работи в ГС - Смитли, последователно като началник на ГТУ, зам.-директор и директор на стопанството. През 2003-2009 г. е зам.-директор на РДГ - Благоевград, а след това старши инспектор в регионалната дирекция.

Добре подготвен, енергичен специалист, инж. Георги Мангушев успешно преодолява трудностите в работата си в служба на българската гора. Като отговорен ръководител той винаги е работил и продължава да работи все така усърдно за утвърждаване на лесовъдската професия, доказвайки че по-голяма част от ле-

совъдите са достойни за уважение и че тяхната работа е от изключително важно значение за обществото.

Утвърден специалист в областта на горското стопанство, взискателен към себе си и подчинените си, той полага не малко усилия в борбата с нарушителите в горите и за запазване на зеленото богатство в региона. Грижи се за обучението на младите лесовъди и утвърждаването им като добри специалисти и ръководители. Инж. Мангушев е изявен общественик. Той е активен член на Съюза на лесовъдите в България, дългогодишен председател на Регионалния съвет на СЛБ. Взема участие в работата на XVIII-тия конгрес на Съюза на европейските лесовъди в Полша през 2009 г., а от миналата година е избран за зам.-председател на Управителния съвет на СЛБ.

БГ

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Работодателят не може да изменя трудовото правоотношение едностранно

ОТГОВОР: Работодателят не може едностранно да измени трудовото правоотношение. С императивната (задължителната) разпоредба на чл. 118, ал. 1 от Кодекса на труда законодателят е установил абсолютна забрана за едностранна промяна в съдържанието на трудовото правоотношение (ТПО) както за работодателя, така и за работника и за служителя. Едностранно изменение в съдържанието на ТПО е допустимо по изключение и по реда, установен от закона.

В разпоредбата на чл. 118, ал. 2 от КТ е посочено какво не представлява едностранно изменение на ТПО, а именно когато работникът или служителят е преместен на друго работно място в същото предприятие, без да се променят определеното му място на работа, длъжността и размерът на основната му работна заплата. По смисъла на чл. 66, ал. 3 от КТ за място на работа се смята седалището на предприятието, с което е сключен трудовият договор, доколкото друго не е уговорено или не следва от характера на работата. Затова, когато става дума за работа, която се извършва на определена територия, регион, е необходимо в трудовия договор ясно и точно да се посочат адресът на предприятието и да се очертае периметърът като територия, на която се осъществява работата.

Когато работодателят желае да измени ТПО, той непременно трябва да предложи на работника или служителя да подпише допълнително споразумение по чл. 119 от КТ към основния му трудов договор. Ако

ВЪПРОС: В ДГС назначиха нов директор. След седмица той ми събщи, че ще ме премести на друга длъжност, с което се намалява трудовото ми възнаграждение. Може ли без мое съгласие директорът да измени трудовия ми договор?

работникът или служителят не е съгласен с предложението му допълнително споразумение, отбелязва, че не е съгласен с направеното предложение, подписва се и поставя дата. Допълнителното споразумение ще влезе в сила само при условие че то се приема и се подпише от работника или служителя.

В условията на икономическа или финансова криза има работодатели, които предлагат допълнителни споразумения към трудовите договори на работниците и служителите за намаляване на уговорените трудови възнаграждения под предлог, че по този начин запазват работните си места. Разбира се, това може да стане, но само ако работниците или служителите изразят писмено съгласието си с подпис. В противен случай намаляването на трудовото възнаграждение става в нарушение на трудовото законодателство. Работодателят не може едностранно да намалява трудовото възнаграждение, но той може да го увеличава. С разпоредбата на чл. 118, ал. 3 от КТ (в сила от 31.03.2001 г.) се дава възможност на работодателя едностранно да увеличава трудовото възнаграждение на работниците и служителите.

Съгласно чл. 120, ал. 1 от КТ работодателят може

при производствена необходимост, както и при престой да възлага на работника или служителя без негово съгласие да извършва временно друга работа в същото или друго предприятие, но в същото населено място или местност за срок от 45 календарни дена през една календарна година, а в случай на престой - докато той продължава. Съгласно ал. 2 на чл. 120 от КТ работодателят може да извършва тази промяна само в съответствие с квалификацията и здравословното състояние на работника или служителя. Работодателят може да възложи на работника или служителя да изпълнява работа от друг характер, макар и да не съответства на неговата квалификация, когато това се налага по непреодолими причини - в случаи на природни или обществени бедствия (земетресения, наводнения, пожари, епидемии, силни снеговалежи и др.), съгласно чл. 120, ал. 3 от КТ.

Извън случаите, посочени в чл. 120 от КТ, изменение на мястото и/или характера на работата е допустимо при трудоустрояване на работника или служителя поради намалена работоспособност по предложение на здравните органи или само при изразено писмено съгласие между страните по ТПО на основание чл. 119 от КТ.

СПРАВКА: чл. 66, ал. 3; чл.118; чл. 119 и чл. 120 от Кодекса на труда.

Николина НАНОВА
юрист при ФСОГСДП

РЕДКОЛЕГИЯ НА ВЕСТНИК "БЪЛГАРСКА ГОРА"

Българска
ГОРА

JSSN 1312-7055

<http://www.bulgarian-foresters.info>

Главен редактор - инж. Богдан БОГДАНОВ
Редакционен съвет:
доц. д-р Иван ПАЛИГОРОВ, проф. д-р Никола КОЛЕВ, доц. д-р Милко МИЛЕВ, ст.н.с. Груд ПОПОВ, инж. Борис ГОСПОДИНОВ, инж. Илия СИМЕОНОВ
Редактор - Диана ПЕТРОВА
Предпечатна подготовка - инж. Ваня ИЛИЕВА
Печат - БОБ и Ко Принт

КОРЕСПОНДЕНТИ: инж. Иван ГЕОРГИЕВ - Берковица, инж. Георги МАНГУШЕВ - Благоевград, инж. Стоян ТЕРЗИЕВ - Бургас, инж. Игнат ИГНАТОВ - Варна, инж. Борислав ЯНГОЗОВ - Кърджали, инж. Румяна ВЕЛЧЕВА - Ловеч, инж. Никола КАВАРДЖИКОВ - Пловдив, инж. Кирил ТОДОРОВ - Пазарджик, инж. Тодор ТОДОРОВ - Русе, инж. Красимир КАМЕНОВ - Смолян, инж. Румяна ПЕНЕВА - Сливен, инж. Ярослав ЯРОСЛАВОВ - Стара Загора, инж. Иван ГУНЧЕВ - Велико Търново, инж. Илиян МУТАФЧИЙСКИ - Кюстендил, инж. Николай СТОЯНОВ - Шумен, ст.н.с. I ст. Христо ЦАКОВ - Институт за гората, ст.н.с. II ст. Костадин БРОЩИЛОВ - ОСДГ - Бургас. *Всички мнения, изразени в авторски публикации, са лични и не ангажират Редакционния съвет.*

Съюз на лесовъдите в България
Банкова сметка: IBAN BG 90 STSA № 93000010117510, Банков код: 30021040, Банка ДСК - АД, клон 4 София 1000, бул. "Витоша" 15
За връзка със Съюза на лесовъдите в България и със Съюза на европейските лесовъди
e-mail: bggora@abv.bg
www.european-foresters.info
Телефон на СЛБ: 02 / 981 86 32

50 години Лесозащитна станция - Варна

От стр. 1

Крайдунавското поречие, Странджанското Черноморие, Централна Стара планина, Източна Стара планина, Сакар, Горнотракийският район и Задбалканският нископланински район.

лазка ела.

Тези сложни естествени и изкуствено създадени горскорастителни формации предопределят развитието на голямо видово разнообразие от насекоми, акари, нематоди, гризачи, птици и други

във фаза на градация, което се случва през 1968-1973 г., т.е. след един 10-11-годишен период на покой. С активното участие на Лесозащитната станция е допуснато само частично обезлистване - от 30-40 %, на 250-300 хил. дка

През периода 1972-2010 г. има една сравнително постоянна численост на популациите от различните видове педомерки и листовъртки.

През 1991 г. се наблюдава едно динамично развитие на популациите, което обх-

дители по иглолистните култури са бороволистните оси, големият и малкият горски градинар, шестозъбият корояд. Данните от обследването през периода на съществуването на ЛЗС - Варна, показват, че след

растно изразени и това е една от основните причини за по-слабо изразение на процесите на съхнене в широколистните гори на тези райони.

С цел да се изясни интензивността на процесите

Обезлистване от златозадка

Гъботворка

Имел

Физико-географската характеристика също е много разнообразна и се представя от: крайречните заливни тераси по долните течения на по-големите реки, равнинно-платовидните райони на Южна Добруджа, на Лудогорието, на Крайдунавската равнина, предпланинските и планинските райони на централната част на Стара планина и на Източна Стара планина, Задбалканския нископланински район, Странджа - Сакар и други.

Преобладаващите почвени типове са: тъмносивите и сивите горски почви, излужените черноземи и кафявите горски почви.

Тези разнообразни природно-климатични и почвени условия предопределят развитието и разпространението на над 100 дървесни и храстови вида, съчетани в многообразни горскорастителни формации:

- Крайречни и лонгозни типове гори, създадени по поречието на реките Дунав, Камчия, Тунджа, Ропотоам и др., които са представени от ясена, полския и белия бряст, лонгозки летен дъб и др. По-голямата част от месторастенето на този тип формации е заета от създадените топови култури и частично - от ясен, черен орех и други.

- Дъбовите формации в долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински район на дъбовите гори заемат около 65 % от горския фонд на района. В тях участват видовете летен и космат дъб, благун, чер, зимен дъб, липи, планински ясен, обикновен и келяв габър и други. Върху доста голяма част от месторастенията на дъбовите гори в този район са създадени изкуствени насаждения от бяла акация, червен дъб, орех, черен бор и други. Само полезащитните горски пояси в района на Южна Добруджа заемат около 6.4 хил. хектара. А общата площ на изкуствено създадените култури е около 200 000 хектара.

- Чисти и смесени букови насаждения в планинския пояс, където главно участие имат обикновеният и източният бук, зимният дъб, обикновеният габър, яворът. И в този горскорастителен район са създадени около 30 000 ха изкуствени насаждения от черен и бял бор, смърч, дуг-

Ентомологични кутии

живи организми. Това е от голямо значение за равновесието и устойчивото развитие на горските екосистеми. Но в района на ЛЗС - Варна, горскорастителните формации в една или друга степен са разстроени и деградирани вследствие на прекомерна и неправилна експлоатация и това е довело до понижаване на жизнената им енергия и физиологично отслабване. От друга страна, е нарушено равновесието в биологичния ритъм на живите организми в горския биоценоз и оттам следва рязкото екстремно увеличаване на числеността на популациите на някои основни насекомни вредители, с последващо системно обезлистване на гората. Това, от своя страна, води до още по-силно физиологично отслабване на горскорастителните формации, развитие на сложни патологични процеси и до загиване на отделни дървета, група дървета или цели насаждения.

През последните няколко десетилетия гъботворката (*Lymantria dispar* L.) се проявява като един от най-опасните вредители. Тя се развива най-добре върху церовите и дъбово-церовите формации при надморска височина от 200 до 700 метра.

През периода 1953-1957 г. средногодишно от този вредител са обезлиствани около 700 000 дка гори. Това огромно обезлистване се е дължало и на липсата на компетентната и отговорна дейност по предварителна прогноза за развитието на този вредител. Тогава обаче станциите все още не са били изградени. По-късно, след създаването на ЛЗС - Варна, гъботворката отново навлиза

за целия период на градацията, продължил 5 години.

През периода 1986-1999 г. се установяват три годишни максимума - 1986, 1989 и 1997-1999 г., през които популацията се развива съответно върху 34 000, 71 000 и 1 730 000 декара.

През периода на последния максимум градацията започва от 1995 г. в няколко локализиращи огнища с обща площ 1853 дка, през 1996 г. - площта се увеличава на 19 500 дка, през 1997 г. - 335 000 дка, през 1998 г. - 1 730 000 дка, и през 1999 г. - 1 418 000 дка. През всички тези години са провеждани лесозащитни мероприятия с биологични и химични препарати.

През периода 2004-2005 г. е провеждана авиохимична борба в локализиращи огнища с обща площ 28 092 декара.

От пролетта на 2008 г. до сега съвместно с представители на секция "Горска ентомология" при Института за гората при БАН се залагат пробни площи за проследяване на влиянието на *Entomophaga maimaiga* върху популацията от гъботворка (*Lymantria dispar* L.). Стационарни пробни площи са заложени на територията на Регионалните дирекции по горите - Сливен, Бургас и Шумен, в Държавните горски стопанства - Нова Загора, Звездец и Варна, и ДЛС "Черни Лом" - Попово.

Тревожна за дъбовите гори през последните години е градацията в развитието на популациите от различните видове педомерки - *Erannis defoliaria* Cl. (голяма зимна), *Operopthera brumata* L. (малка зимна), и листовъртки - *Tortrix* sp.

Съхнене на цера

ваща почти целия горски фонд на дъбовите гори от Източна България. През периода 1991-1994 г. са третирани 651 000 дка с биологични препарати.

През последните 20 години другите основни вредители в дъбовите гори - златозадката (*Euproctis chrysorrhoea* L.), дъбовата процесия (*Thaumtopoea processioneae* L.) и пръстенотворката (*Malcosoma neustria* L.), се развиват в малки локализиращи огнища и не е допуснато обезлистване на горите.

През 1980 г. ясеновият хоботник и глоговата листовъртка започват градацията за района на станцията в м. Лонгоза. Изследва се биологията на тези вредители и се определя методиката за борба с тях. В периода 1980-1987 г. се установяват каламитети и в ясеновите насаждения на Държавните горски стопанства - Царево, Бургас, Бяла, Тутракан, гр. Омуртаг и други.

Наред с основните насекомни вредители в динамично движение са и популациите от буков скокльо, кленов хоботник, тополов листопад, тополов цигарджия, тополова ношенка, бяла американска пеперуда, жълтов хоботник, жълтов семеяд. Макар и в локализиращи огнища, те представляват постоянна опасност от сериозни поражения върху горите и горските култури.

Основни насекомни вре-

1977 г. от посочените вредители бяха нападени средногодишно от 18 до 25 хил. дка иглолистни насаждения.

За проследяване на развитието на основните насекомни вредители и за изготвяне на прогноза за тяхното развитие на територията на ЛЗС - Варна, са заложени 101 стационарни пробни площи в характерните за видовете горски формации.

През последните 15-20 години сериозен проблем в района на Станцията е съхненето на горите. Извършени са изследвания на патогенните организми и тяхното влияние върху горските екосистеми. В резултат от тези изследвания се знае, че основният фактор, оказващ съществено въздействие върху процесите на съхнене, е трайно установяващата се ксеротермична тенденция в климатичната характеристика на България и свързаните с нея резки хидротермични отклонения. Тези промени в Странджа и Централна Стара планина не са така конт-

на съхнене върху горскорастителните формации се водят системни наблюдения в определените за целта стационарни обекти (99 броя). Почти е обхванато цялото разнообразие на горския фонд по видов състав на насажденията, произход, бонитетна и възрастова структура и по климатично районизиране. Работейки в тази насока, вече имаме известно основание за правилно становище спрямо интензивността на процесите на съхнене в издънковите церови насаждения в Северна България и във високостъблените дъбови гори на Източна България.

В своята работа ЛЗС - Варна, винаги е била в близък контакт с горскостопанската наука и практика. Нейната специфична роля на свързващо звено в системата на горите за конкретно приложение на научните изследвания в областта на лесозащитата определят както значимостта, така и отговорностите й. Днес, при това сложно фитосанитарно състояние на горите, трудно можем да си представим едно съвременно лесовъдство без компетентното участие на лесозащитните станции.

Инж. Мария КИРИЛОВА
директор
на ЛЗС - Варна

ХУСКВАРНА БЪЛГАРИЯ ЕООД
София 1797, ж.к. „Младост“ - 2, ул. „Андрей Ляпчев“ №72
тел. 975 30 76; 0888 28 17 11, 0888 28 74 62
www.husqvarna.bg; e-mail: info@husqvarna.bg